

Vanliga frågor enskilda avlopp

Vad är små avlopp, enskilda avlopp?

Små avlopp, eller enskilda avlopp, är små avloppsanläggningar som inte är anslutna till det kommunala avloppsnätet, och som behandlar avloppsvatten från ett till fem hushåll. Enskilt avlopp kräver tillstånd från eller skriftlig anmälan till samhällsbyggnadsnämnden (bygg- och miljöavdelningen) i Kalix kommun.

Varför utför ni tillsyn av små/enskilda avlopp?

Avloppsvatten innehåller näringsämnen och smittämnen och behöver renas för att inte förorena vattenbrunnar, mark, sjöar eller vattendrag. Tillsyn av enskilda avlopp sker i enlighet med miljötillsynsförordningen och är en del i arbetet för att uppnå de miljömål som beslutats av riksdagen, samt mål i nationella miljötillsynsstrategin. Syftet med tillsynsbesöken är att se till att alla avlopp uppfyller gällande krav för rening av avloppsvattnet. Alla enskilda avlopp inom kommunen ska ha regelbundna tillsynsbesök.

Varför ska även nya avlopp ha tillsynsbesök?

Alla enskilda avloppsanläggningar ska ha regelbundna tillsynsbesök. Vissa typer av avloppsanläggningar, exempelvis minireningsverk, kräver mer skötsel, vilket gör att ett avlopp som sköts på fel sätt kan fungera dåligt och innebära en risk för olägenhet även om det är nytt. Bristande skötsel och dåligt fungerande avloppsanläggningar kan också orsakas av utebliven slamtömning, fel kemikaliedosering eller fel vid anläggandet av avloppet.

Vad är mitt ansvar?

Det är den som driver anläggningen som ansvarar för att den uppfyller miljöbalkens krav. Det är du som fastighetsägare som har ansvar för att anläggningen fungerar och det är därför vi vänder oss till fastighetsägarna när vi genomför denna tillsyn.

När ska ni utföra tillsynsbesök i mitt område?

Alla enskilda avlopp inom Kalix kommun ska ha regelbundna tillsynsbesök. Prioriteringsordningen baseras på hur känsligt området och omgivande områden är, men även andra faktorer har en viss betydelse. Under 2024 sker tillsynen på fastigheter inom Kalix kommuns fastställda vattenskyddsområde. I dagsläget finns det ingen bestämd ordning för vilket område som kommer efter det.

När kommer ni till mig?

Dag och ungefärlig tid för tillsynsbesök får du besked om några veckor innan tillsynsbesöket. Vi kan utföra tillsynsbesöket utan att du är med, men det går även bra att du deltar på tillsynsbesöket. Vi är ute under barmarkssäsongen; från slutet av maj till sen höst innan marken fryser, på vardagar mellan cirka kl.09.00-16.00.

Hur kan jag underlätta inspektionen?

Fyll i svarsformuläret som skickats ut via post till dig som bor inom ett område som ska ha tillsynsbesök i år. Skicka även med tomt/situationskartan du fått tillsammans med svarsformulär och markera på kartan var avloppsanläggningens olika delar finns. När det är dags för tillsynsbesöket är det bra att du har sett till att alla delar av avloppsanläggningen är synliga och åtkomliga och att eventuella låsanordningar på lock och brunnar går att öppna. Smörj gärna rostiga muttrar/gångor och liknande, samt se till att de går att skruva upp.

Vad är det ni kontrollerar?

Vi kontrollerar hur det ser ut i avloppsanläggningens olika delar för att skaffa oss en uppfattning om hur reningen fungerar. Vi lyfter på lock, kikar ner i luftningsrör och letar efter utsläpp. Vi dokumenterar genom att fotografera, mäta och anteckna. Vi tittar också på hur

omgivningarna ser ut om det finns tecken på risker med avloppshanteringen på den aktuella fastigheten och i närområdet.

Vad kostar tillsynsbesöket?

Tanken med tillsynsarbetet är att det är de som berörs av arbetet som ska stå för kostnaden, inte skattebetalarna. Därför tas en avgift ut för att täcka de kostnader som projektet genererar. Detta regleras i miljöbalkens 27 kapitel 1 §.

Avgiften bestäms av en taxa som fastställts av kommunfullmäktige och tas ut som en timavgift. Avgiften ska bland annat täcka:

- Administrering av utskick och informationsmaterial
- Förberedelse inför besök
- Tillsynsbesök och efterföljande inspektionsrapport
- Kompletteringar
- Författande av beslut med tillhörande bedömning
- Eventuella återbesök

Beräknad tid för ett tillsynsbesök är cirka 4–6 timmar beroende på hur mycket tid det krävs i ärendet efter tillsynsbesöket. Timavgiften år 2024 är 1 107 kr.

Vad händer efter inspektionen?

Efter inspektionen får du en inspektionsrapport som beskriver vad vi noterat om din anläggning vid tillsynsbesöket och vid insamling av uppgifter. Du har då möjligheter att komma in med synpunkter eller kompletterande uppgifter. Innan vi kan ta beslut om din anläggning behöver åtgärdas eller inte, kommer vi att granska alla uppgifter i ärendet. Om ditt avlopp inte fungerar som det ska kommer vi, beroende på vilken typ av brist det rör sig om, att ställa krav på förbättrande åtgärder eller besluta om förbud. Det innebär att du måste åtgärda ditt enskilda avlopp inom en viss tid. Hur lång tid det rör sig om beror på vilka typer av brister det är. Vid beslut om förbud brukar man vanligtvis få två år på sig att åtgärda avloppet eller ordna ett nytt avlopp.

Om det saknas tillräckliga uppgifter eller om anläggningen har mindre brister kan du få ett föreläggande om att ta fram uppgifter eller åtgärdsförslag. Ett beslut går alltid att överklaga, om du inte håller med om vår bedömning har du rätt att begära överprövning. Hur du överklagar kommer att framgå i beslutet.

Vad är ett godtagbart avlopp?

Vad som är acceptabel rening varierar utifrån platsens förutsättningar. Grundkravet för avloppet med WC är dock att man ska ha en slamavskiljare (trekammарbrunn) och en efterföljande rening så som en infiltrations- eller markbädd. Det är även viktigt att det efterföljande reningssteget fungerar. Utsläpp från en trekammарbrunn direkt till stenkista, dike eller åkerdränning är inte en tillräcklig reningsmetod.

[Testa ditt avlopp - Avloppsguiden](#)

Kommer ni döma ut mitt avlopp för att det är gammalt?

Vi gör alltid en helhetsbedömning av anläggningen där åldern kan vara en av flera faktorer som spelar in. Att en anläggning är gammal är i sig inte enbart skäl nog för att vi ska förbjuda utsläpp till den. Man bör ha med sig att en markbaserad reningsanläggning har en begränsad livslängd (generellt cirka 20 år) och att äldre anläggningar tenderar att ha flera brister. Vi tittar även på omgivande miljö och gör en rimlighetsavvägning i vår bedömning.

Jag tror inte att det finns ett tillstånd för mitt avlopp, vad händer då?

Kontakta bygg- och miljöavdelningen om du är osäker på om du har tillstånd eller inte. Har du inget tillstånd för din avloppsanläggning är den olaglig. Det är vanligt att gamla avloppsanläggningar saknar tillstånd, men om den är relativt ny kan vi undersöka om det går

att göra en ansökan i efterhand. Det är då väldigt bra om ni kan ta fram bilder från anläggandet av avloppsanläggningen.

Vad innebär ett förbud?

Ett förbud innebär att du från och med ett visst datum inte längre får släppa ut avloppsvatten till din avloppsanläggning. Ett förbud träder inte i kraft direkt, man får alltid tid på sig att åtgärda sitt avlopp innan förbudet börjar gälla, oftast cirka två år. För att du i fortsättningen ska kunna släppa ut avloppsvatten på fastigheten måste din avloppsanläggning förbättras eller bytas ut senast vid förbudsdatumet.

Om jag har fått ett beslut om förbud, måste jag då anordna en helt ny avloppsanläggning?

Ett förbud behöver inte innebära att du måste anordna ett nytt avlopp, det kan räcka med att utföra vissa åtgärder för att få fortsätta släppa ut avloppsvatten, exempelvis att anlägga en infiltration eller byta ut befintlig. Men i flera fall kommer ett förbud innebära att du måste byta ut din avloppsanläggning helt. Det är viktigt att du hör av dig till bygg- och miljöavdelningen innan du vidtar några åtgärder eftersom åtgärderna sannolikt kräver anmälan eller ansökan om tillstånd.

Jag anser att min anläggning fungerar bra, varför har jag fått ett förbud?

Att vattnet rinner undan när man duschar och spolar i toaletten betyder inte automatiskt att anläggningen fungerar som den ska. En fungerande anläggning innebär också att vattnet renas innan det återförs till naturen. I de fall när vi bedömer att anläggningen inte klarar av att rena avloppsvattnet tillräckligt kommer vi ställa krav på åtgärd eller förbjuda utsläppet. Om du fortfarande inte håller med om vårt beslut har du möjlighet att överklaga. Tillsammans med beslutet har du fått information om hur man överklagar.

Varför har jag fått förbud men inte min granne?

När det gäller förbud och beslut om förelägganden är det alltid en bedömning i de enskilda fallen. Två till synes liknande avloppsanläggningar kan få olika beslut baserat på exempelvis deras uppbyggnad, ålder eller placering. I våra beslut finns alltid en motivering/bedömning där vi beskriver varför vi har fattat det här beslutet för just din anläggning.

Varför ställer olika kommuner olika krav på avloppsanläggningar?

De lokala förutsättningarna avgör vilka krav som ställs på avloppsanläggningar. I tätbefolkade områden eller områden med känsliga sjöar och vattendrag blir kraven på rening högre. I glest befolkade områden med mindre känsliga vattendrag ställs inte lika hårda krav. Förutsättningarna kan också variera inom en och samma kommun.

Hur överklagar jag?

I beslutet som du har fått finns instruktioner om hur man kan överklaga. Kom ihåg att skicka in överklagan till oss i tid. En överklagan ska lämnas in senast tre veckor efter att du tagit del av beslutet. Det kostar inget att överklaga.

Hur lång tid får jag på mig att åtgärda mitt avlopp?

För att du ska få tid på dig att åtgärda din avloppsanläggning gäller inte förbudet omedelbart. I ditt beslut står det när förbudet träder i kraft. Vanligt är att man får två år på sig att ordna med nytt avlopp. Det kan dock variera beroende på hur stora risker det finns med avloppsutsläppet.

Jag ska åtgärda mitt avlopp, var börjar jag?

Det är många som inte har koll på små avloppsanläggningar, eller att de krävs tillstånd, och det är vanligt att fundera på hur man ska göra eller vem man ska kontakta gällande enskilda avloppsanläggningar. Fastighetens och omgivande fastigheters förutsättningar vilken typ av

avloppsanläggning du kan välja och det varierar från fall till fall vad som behövs för att få till en godkänd avloppsanläggning. Ett bra ställe att börja är att läsa på webben på det nationella kunskapscentret för små avlopp Avloppsguiden: [Läs mer om "Enskilt avlopp – Vilken teknik passar dina förutsättningar?"](#)

Gräventreprenör och återförsäljare av avloppsanläggningar kan också svara på dina frågor rörande lämplig ny avloppsteknik på just din fastighet. De kan ibland också hjälpa dig fylla i tillståndsansökan och ordna med bilagor. Du är också alltid välkommen att höra av dig till bygg- och miljöavdelningen, fråga då efter en miljöinspektör som jobbar med avlopp. Det viktigaste för alla typer av åtgärder av enskilda avlopp är att det kan krävas en anmälan eller tillstånd enligt dagens miljölagstiftning. Börja därför inte med arbetet innan du fått klartecken från oss.

Vad händer om jag anlägger ett avlopp utan att söka tillstånd?

Om du anlägger en avloppsanläggning utan tillstånd alternativt anmälan kan du bli skyldig att betala en miljöstraffavgift. Miljöstraffavgiften varierar mellan 3000–5000 kr beroende på om åtgärden kräver anmälan eller tillstånd. Du måste ändå visa att anläggningen har den utformning och funktion som krävs om du hade sökt tillstånd innan den byggts. Om du inte kan visa att avloppsanläggningen uppfyller kraven kan du bli tvungen att anlägga en ny avloppsanläggning eller flytta den befintliga.

Måste avloppet för ett hus fungera för fem personer?

Det beror på, normen om 5 personer för ett hushåll är aktuell för dimensionering av nya anläggningar. Enligt praxis utgår vi ifrån det nyttjande av huset som är möjligt, inte hur du som ägare tänker nyttja det. För redan befintliga anläggningar i exempelvis fritidshus behöver vi se till bland annat husets standard, den sannolika och möjliga belastningen på avloppsanläggningen. Det är den sökandes ansvar för att visa att det finns särskilda skäl för att dimensionera en avloppsanläggning för mindre än fem personer. Exempelvis mycket små hus med enkla VA-installationer. Bygg- och miljöavdelningen gör alltid en individuell bedömning.